

INUIT ATAQATIGIIT

INATSISARTUNI

20. august 2015

UKA 2015/38

Inatsisartut suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiupparput:

Kingusinnerpaamik UKA2016-imut atatillugu Kalaallit Nunaanni Inatsisartunut qinersisarneq pillugu inatsit nr. 9, 31. oktober 1996-meersumut, kiisalu Kommunalbestyrelsinut, Nunaqarfinni Aqutsisunut Ilagiillu Sinniisaannut qinersisarnerit pillugit inatsit nr. 7, 3. december 2012-meersoq pillugu Inatsisartut inatsisaannut allannguutissanik saqqummiussinissaannik Naalakkersuisut pequneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut, taamaalilluni tamakkiisumik Inatsisartunut aammalu kommunalbestyrelsinut, Nunaqarfinni Aqutsisunut Ilagiillu Sinniisaannut qinersisinnanermut tamakkiisumik qinersisinnanermut ukiorisat ullumikkut 18-iusut 16-inngortillugit.

(Inuit Ataqatigiit Inatsisartuni ilaasortaataat)

Tunngavilersuut

Tamat oqartussaanerat nalignnaasumillu qinersinerni amerlanerusut qinersiartortarnissaat Inuit Ataqatigiinni kissaatigaarput. Maannakkut nuna inuuffigisarput tassaavoq ukiuni nutaani inuit oqartussaaffigisaannik inuiaqatigiinni ukiuni qulikkaani kingullerni malunnaatilimmik ineriartorsimasoq. Nunatsinni najugaqartugut tamat oqartussaanerup ineriartortinnissaanut saarlerpaanut ilaalluta iliuuseqarsinnaavugut, qinersisinnanermut ukiut piumasagaataasut 16-inut appartinnerisigut inuusuttortavut toqqaannartumik peqataatilersinnaallugit. Inuit Ataqatigiinni isumaqarpugut peqataaneq annertusiartortillugu pissutsit malinnaavigineqarnerulersartut, tamattalu siunissatsinnik akisussaaqataanermik nammaqataalersartugut.

Nunani tamalaani misissuisimanerit takutippaat inuit tamat oqartussaanerannut ilisimasaqalersinneqartartut inuunerup ingerlanerani oqartussaaqataanerminnik aallutsisarnerat pitsanngoriartortartoq.

Inuusuttut 16-it 18-inillu akornanni ukioqartut assigiingitsorpassuartigut inersimalersimasut 18-it sinnerlugit ukiulittut assigiinnik atugaqarlutillu pisussaaffeqartitaapput. Pinerluttulerinermi inatsit naapertorlugu inersimasutulli pillagaasinnaapput, ilarpassui suliffeqarput taamatullu akileraartarnikkut inersimasut assigalugit pisussaaffeqartitaallutik.

Taamaakkaluartorli inuusuttut 16-it 18-inillu akornanni ukioqartut inersimalersimasutut ukiut 18-inik angusereersimasutulli assinginik pisinnaatitaqaratillu pisussaaffeqartitaanngillat. Inuit Ataqatigiinni isumaqarpuguttaaq inuusuttut 16-it 18-inillu akornanni ukioqartut inersimalersimasunut 18-ileereersimasunut naleqqiullutik tamat oqartussaaneranni naligiillutik peqataasinnaasut. Taamaammallu isumaqarpugut Inatsisartunut, kommunalbestyrelsinut, nunaqarfinni aqutsisunut kiisalu ilagiit sinnissaannut qinersinerni qinersisinnanissaminnik piginnaatinneqartariaqartut.

Pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassat

Siunnersuutigineqartoq piviusunngortinneqassapat inatsisisassatut suliarineqartussat marluusussaagunarput. Allaffissornikkut nukit suliassanut immikkoortinneqartussat - nutserinerit, tusarniaanerit, inatsisissat teknikkikkut misissorneri - tamakkiisumik inuup ataatsip ukiumut suliarisinnaasaasa naatsorsornerat naapertorlugu ukiup affaanik qaangiinissaq ilimagineqanngilaq. Qinersisinnanermut ukiut appartinnerisigut qinersinermi ileqquusunik atuuttunik qarasaasiatigut allannguisoqalaartariaqarsinnaanera

ilimagineqarsinnaavortaaq. Tamassumali aningaasat immikkoorteriikkat iluini isumagineqarsinnaasutut nalilerneqarpoq.

Tamassumalu saniatigut siunnersuut akuerineqassappat paasisitsiniaanernik malitseqartussaassaaq. Taamatut paasisitsiniaanermi aningaasartuutissat qanoq amerlatigissanersut pillugu paasisitsiniaaneq qanoq ingerlanniarneqarnerisooq apeqqutaassaaq. Assersuutitut oqaatigineqarsinnaavoq imeruagassat nukittorsaatitut taaneqartartut (energidrik) peqqinnissamut ajoqusiisinnaanerat pillugu paasisitsiniaasoqarnissaq 100.000 kr.-it miss. akeqartussaasimammat.

Paasisitsiniaaneq assersuutigalugu Naalakkersuisoqarfiit suleqatigiikkallarnersigut pilersaarummut allaffeqarfiliorluni ingerlanneqarsinnaavoq. Tamanna Ilinniartitaanermut, Kulturimut, Ilisimatusarnermut Ilagiinnullu Naalakkersuisoqarfiup ataani Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Immikkoortortaqarfiup aammalu Siulittaasup Naalakkersuisoqarfiani Nunami Namminermi Pissutsinut Allaffeqarfiup suleqatigiinnerisigut piviusunngortinneqarsinnaavoq. Allaffissornikkut pisariaqartitat taamaaliornikkut atorineqartussat, inuup ataatsip ukiumut suliarisinnaasaasa naatsorsornerat naapertorlugu ukiut pingasut sinnerlugit annertussuseqarnissaat ilimagineqanngilaq.

Kiisalu qinersisinnaanermut ukiut appartinneqassappata meeqqat atuarfianni qinersisinnaatitaaneq aamma tamat oqartussaanagerat pillugit atuartitsinerimut naleqqussaanissaq nukittorsaanissarlu siunertarlugit ilinniartitsinerit eqqarsaatigisariaqassapput.

Meeqqat Atuarfiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni § 2, imm. 5 naapertorlugu atuortoq meeqqat atuarfiat tunngaviliisussaataavoq atuarfiup atuortoq "oqartussaaqataanermik eqqarsartaatsimut iseriartuaartinneqarnissaa isumagissavaa, kiisalu oqartussaaqataanerminut, pisinnaatitaaffeqarnerminut, pisussaaffeqartitaanerminut inuiaqatigiillu ineriartornerannut paasinnissinnaanera ineriartortissallugu".

Atuarfimmi klassetrin-it siunertai aammalu fag-it siunertai, meeqqat atuarfianilu ilikkagassanut siunertat pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni inuiaqatigiinnut tunngasunik atuartitsinerit pineqarnerini allassimasoqarpoq atuartut akulliit naammassinermi "kommunalbestyrelsit, naalakkersuisut inatsisartullu pisinnaatitaaffii suliaasaallu ilisimassagaat", aammallu atuartut angajulliit naammassinermi "Kalaallit Nunaanni inatsisartut oqartussaaqataanerata qanoq ingerlanneqarnera paasisimasaqarfigissagaat, aamma politikkikkut partiit soqutigisaaqatigiiffiillu Kalaallit Nunaanni isummersornermut aalajangiisarnernullu pingaarutaat ilisimasaqarfigissagaat".

Imatulli naliliisoqassappat qinersisinnaanermut ukiut atuuttut allannngortinnerisigut meeqqat atuarfianni qinersisinnaatitaaneq oqartussaaqataanerlu pillugit ilinniartitsineri naleqqussaasariaqarnermik nukittorsaaqarnermillu pisariaqartitsisoqartoq, tamanna siunertarlugit annertunerisumik periarfissiisariaqassaaq. Allaffissornikkut pisariaqartussat immikkoortittariaqassasut inuup ataatsip ukiumut suliarisinnaasaasa naatsorsornerat naapertorlugu pingasut sinnernissaat ilimagineqanngilaq.

Ilimaginngisatsitut qulaani pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassaannik naliliinerit Naalakkersuisunit piviusorpalaanngitsutut isigineqassappata, siunnersuummut akissuteqaasiornermi Naalakkersuisunit tamassuma oqaaseqarfiginissaannik qinnuigineqassapput.

Namminersorluni inuussutissarsiuteqarnermut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassat

Soqanngilaq

Innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassat

Siunnersuutigineqartup akuerineqarneratigut innuttaasut aningaasartuutitigut nanertorneqassanngillat. Killormulli innuttaasut inuiaqatigiit ineriartornerinut akuusut amerleriaannassapput.

Ataani takussutissiami Inatsisartunut, Kommunemut folketingimullu qinersisoqartillugu taasiartortut qanoq amerlatigineri takuneqarsinnaapput:

Valg til Inatsisartut				
2014	2013	2009	2005	2002
72,9%	74,2%	71,3%	74,9%	55,8%

Kommunalvalg			
2013	2008	2005	2001
58,3%	61,9%	67,4%	68,0%

Folketingsvalg				
2015	2011	2007	2005	2001
50%	57,5%	64,4%	59,6%	61,5%